

Interpretatie 'Conversation' van Louis MacNeice

Poezie vertaalwedstrijd, woensdag 29 januari 2014

Hoe vaker ik dit gedicht las, hoe groter mijn bewondering voor de dichter en mijn liefde voor de stijl en boodschap die hij in woorden heeft weten te vangen. In eerste instantie lijkt het gedicht laagdrempeliger en makkelijker te vertalen dan het gedicht van vorig jaar: Dead Musicians van Siegfried Sassoon. Dat was breedsprakerig en bevatte moeilijker woorden. MacNeice schrijft zijn gedicht in klare taal en komt snel tot de kern. In feite was dit gedicht vele malen moeilijker. Het gedicht van MacNeice nadert wat mij betreft de perfectie en is mede hierom bijna niet te vertalen zonder afbreuk te doen aan stijl en inhoud. Maar is dat niet de eeuwige discussie rondom het vertalen van proza en poëzie, de meest ondergewaardeerde en onderbetaalde afdeling van het literaire bedrijf? Dat sommigen er toch in geslaagd zijn hetzelfde effect te sorteren in de vertaling als het origineel, verdient mijn absolute waardering.

In 'Conversation' zijn twee werelden knap in één gedicht vevat: de individuele en de maatschappelijke. Aan de ene kant het persoonlijke gevoel van een man die zich zijn leven lang een outsider heeft gevoeld, een scepticus van de burgerlijke systemen waartoe hij zich moeilijk kon conformeren, maar waarnaar hij tegelijkertijd een zeker verlangen had. Zijn huwelijk was hier een mooi voorbeeld van: hoe gelukkig hij ook was met zijn vrouw, het voelde als verraad aan zijn anarchistische overtuigingen van vrijheid, en die overtuigingen als verraad aan zijn huwelijk. MacNeice is de *vagrant*, de man op zijn plek buiten de lijnen van het systeem, in het woud waar alles schuurt. Toen zijn vrouw hem met kind verliet, hoe verdrietig ook, kon hij zijn leef- en belevingswereld weer verenigen, wat leidde tot zijn beste werk ooit.

Aan de andere kant schetst hij met dit gedicht een beeld van de gewone burger, die zich misschien wel heel anders gedraagt dan hij - binnen de lijntjes blijft – maar die hij daarom niet meteen diskwalificeert, zoals veel kunstenaars neigen te doen. Uit het gedicht spreekt althans de hoop dat ook zij, *ordinary people*, bewust of onbewust een *vagrant* in zich huisvesten die zij in meer of mindere mate onderdrukken.

Dit uitgangspunt biedt de mogelijkheid voor menselijk contact; écht en wezenlijk menselijk contact op een niveau vele malen dieper dan het alledaagse. In de laatste strofe scheiden de wegen van de buitenstaander en de burger zich weer, wordt de scheidslijn zichtbaar door over te gaan op conformistisch gedrag. De *vagrant* Louis MacNeice en de *vagrant* in ons allen trekt zich terug, maar een zekere basis voor verwantschap is gelegd.

Dit alles in heldere stijl en onpretentieuze taal, bijna *matter-of-factly*, wat de zwaarte van het onderwerp prachtig compenseert. Koestert u vooral de *vagrant* in uzelf. Ik voel mij zeer verwant met MacNeice en Conversation is vanaf nu mijn lijflied.

Roxane van Iperen